Ч. 202. Чернівцї, пятниця дня 13. (25.) вересня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Наші рутеньскі радикали.

П. заг. „Реалїсти чи кариєристи“ появила ся в „Житю і Слові“ (ст. 73—92) обширнїйша рецензия д-ра Ів. Франка на уміщені в чч. 53—88 „Буковини“ с. р. статї проф. д-ра Смаль-Стоцкого п. з. „Полїтика реальна.“ Рецензия ся, хоч би під нею й не стояло імя одного з визначнїйших наших радикальних аґітаторів, трохи не верховідника їх, носить так в заголовку своїм (Реалїсти чи — кариєристи) як і в цїлім тонї й переведеню такі визначні прикмети звісної у нас рутеньско-радикальної методи, що й ми — розуміє́сь, застерігаючи слово авторови проф. д-ру Смаль-Стоцкому — радо користаємо з нагоди придивитись дещо близше так самій сїй рецензиї, як і взагалї цїлому, вже від яких двацяти лїт, на нашім рутеньскім ґрунтї все наново прозябаючому „радикалїзмови.“

Лишаючи поки-що на боцї ґенезу нашого радикалїзму, годї нам не згодити ся з п. Франком, що пок. Михайло Драгоманів витворив у нас т. зв. школу. Та коли сам п. Франко признає на вступі своєї рецензиї, що від часу критичних статий Драгоманова — нїхто так немилосерно не бичував галицких народовцїв, не висьмівав їх слабих боків, їх заскорузлости й малокультурности, як наша черновецка „Буковина“, та хоть п. Франко виражає „Буковинї“ за се всяке признане (спасибі, але — дещо сказали ми вже й радикалам!), то ми з свого боку мусимо на жаль сказати, що між нашими радикалами — хоч і як они радо все прямо й непрямо підпихають ся під повагу Драгоманова — замітний деякий і то слабенький вплив сего ученого й патріота хиба лише на способі писаня. Се добре бачив і сам покійник, він же в зносинах з всякими „поступовими“ чи „радикальними“ одиницями не щадив їм дуже часто і найприкрійших докорів; та з одної сторони народовцї—і то як раз теперішні опозицийники! — не вміли якось поладнати з Драгомановом, з другої-ж сторони й він сам, необізнаний з обставинами, а палкий і нетерплячий, все наново звертав ся як раз до людий, що попри тупій особистій завзятости мали хиба — голови набиті посхапуваними без ладу з усїх боків поступовими фразами, грались „принципами“ та й були радше всїм иньшим як — радикалами дїла, от хоч би такими, як колись народовцї В. Навроцкий та В. Барвіньский.

У Драгоманова, хоч і як невмолимо прикрий був він нераз, видно було все й всюди позитивну основу, позитивні цїли: до тих цїлий він рішучо стремів, хоч горячив ся й спотикав ся, й сам нераз признавав ся до помилок. У єго-ж мнимих прихильників-радикалів видно за те все і всюди лише одну аґітацию, а позитивний зміст заступаєсь хиба пристрастною особистою полемікою. Признаємо, що ту і там зачіпають і наші радикальні дїячі часом і одну-другу справдї важну справу, але позволимо собі все таки сказати, що се переважно — декорация, а головна їх дотеперішна дїяльність на поли „практичної полїтики“ се — судити й обсуджувати других та аґітувати, хоч би оттак собі на спів з жандармами та двірскими посїпаками — „йосифиньским патентом“, аґітувати, хоч би надутий аґітатором селянин опісля за безцїльне спротивлене власти пусто-дармо посидів собі в арештї і т. и.; правда, сидїли часом, особливо давнїйше, й самі аґітатори по тюрмах, так що-ж, сидїли переважно несподїувано самі для себе, самі не знаючи за що, а се чей таки не велика заслуга.

Що се таке полїтична партия, в чім можна добачити хоч би завязок єї — се показав уже й у нас Волод. Барвіньский. Горстка, хоч би й нечисленна. людий, що, стоючи на ґрунтї реальних відносин, витревалою докладною працею для реальних цїлий, ступінь за ступнем, скупляє коло себе щораз ширші круги суспільности — отсе справдї партия; праця таких людий — отсе ся аналїтична дорога, що єї як раз для нас, в Галичинї, поручав не хто другий, а Мих. Драгоманів. „Моя думка така,“ пише він (гл. „Житє і Слово“, 1896, II, 112), „що й в Галичинї треба тепер стати на ґрунт аналїтичний, на пр. Полякам, котрі хотять згоди з Русинами, треба поставити проґраму тих практичних уступок (се-б то — концесий, чи як? — *Прим. ред. „Бук.“),* котрі вони уважають можливими дати чи требувати для галицких Русинів, як демосу й нациї, — проґраму, основану на стисло краєвім ґрунтї, без усяких заранних рішень справ дальшого будучого...“ Так писав радикал-реалїст, хиба може теж задля кариєри? Чому-б нї, отже були справдї й такі, що й Драгоманова зрадником називали!... Так писав чоловік, що горячо бажав утвореня справдїшної радикальної партиї.

Та чи можна партиєю уважати людий, що у них як-раз усе всякі заранні принципи та проґрами на язицї, а поза тим хиба одна пристрастна особиста аґітация, підбиване за всяку цїну одних против других? — людий, що у них, як се докажемо, нужденне схолястичне крутарство на неправдї їде та тупим, чи-

---

9)

ФРІЦ РАНДЕЛЬ.

Повість з норвеского

Хр. Вінтерґіельма.

—

(Дальше).

В тїй самій хвили він нахилив ся, щоби побачити образ і єго лице зїткнулось з єї плечем. Она задрожала на хвильку і подала ся трохи в зад. Здавало ся, що настрашила ся, чи не сталось се навмисне, хотяй не мала причини до того підозріня.

„Справдї не пригадую собі,“ відповів рівнодушно, „я навіть в самім дїлї не знаю, чи бачив єї коли небудь.“

„Може ви не любите оперетoк? Противно, я думаю, що нема нїчого забавнїйшого на сьвітї; я-тому не винна, але бавлю ся найлїпше, коли піду до театру. Так, ви думаєте певно, яка я страшенно наївна?“

„Так єсть, Богу дякувати,“ сказав і глянув їй отверто в очи.

„Як се погано! Ви кажете „Богу дякувати.“

„Чому я не мав би сего сказати? Наївність се божеска річ в чоловіцї! Ґенїяльність се наївність і жіночість се наївність, коли єсть найкрасша і найправдивійша.“

„Справдї так думаєте, як говорите?“ запитала зі сьвіжостию, що виглядала чудово утїшно.

„Дам се радо видруковати,“ відповів весело.

В тїй хвилї перестала музика ґрати, танець скінчив ся, а она піднесла ся скоро і глянула на салю, заким та стала пуста.

Коли вернула з балю до дому і мамі сказала добраніч, сїла на хвилинку в своїй комнатї, заким зачала розбирати ся. Перше нагадала собі Аазума, що через цїлий вечер кивав до неї. Він зразу зробив на неї враженє недотепи, але опісля той погляд ще утвердив ся більше. В тім сьвітлї не бачила она перед тим єго нїколи і зачала наче сама перед собою боронити єго, вишукуючи на нїм всї добрі, солїдні і чесні прикмети, про котрі сама знала, та додаючи до того похвали, котрими мати єго завсїгди величала. Але хоч як она змагала ся против того, з'являв ся знову вид єї нареченого в дверях з киваючою головою в цїлій своїй тупости. Хотїла прогнати сей образ і зачала розгадувати собі пригоди ночи від початку до кінця.

Єї думки спочили на поставі Фріца, випираючи всякі иньші. Але тодї виступив знов Аазум перед єї духові очи, як він там стояв в дверях і кивав, і той вид не хотїв уступити ся.

Піднесла ся майже з гнївом і почала розбирати ся. Коли розпинала нашийник і клала на тоалетку, станула перед нею ясно сцена в малім червонім кабінетї і она пригадала собі, що Рандель запитав ся, чи се намисто єсть дїдичною памяткою. Коли потому скидала станик, мусїла мимовільно поглянути на рамя, де єї діткнуло ся єго лице. У неї зворушило ся чувство, мов би щось з Фріца Рандля невидимо у неї остало ся.

VIII.

На Фріца найшло дивне, сильно виступаюче одушевлене. Він чув, я·· оно розвивало ся. в нїм як нове житє, як відновлене битє серця, сьвіжий, приємний настрій, в котрім духова робота була осяяна сьвітлом і теплом денного сонця, в котрім дозріває воля і енерґія і вражливість.

Житє посеред краси, що він зачав вже уважати за красний сон фантастичної молодости, видалось єму тепер дїйсним царством єго бажань, до котрого він змагав.

В столици кинув ся був у филююче житє молодїжи і вхопив єго обома руками; він старав ся осторожно і уважно пізнати змисл краси, але нїколи не уняв єго на дїлї, тільки шумовинє і бульки, котрі сейчас зникали. Єго істота не любила тої пустинї і припадковости. В тім думав він, що знайшов камінь мудрости краси, кидаючись на свою роботу, але се не довело до нїчого, доки не здибав ся з професором Барто··, а такой ще щось лишило ся в єго грудях зачинене, що не хотїло відчинити ся.

Але тепер проймало єго тепло, житє і сьвітло. Він чув, що зближенє до Кляри викликало сей новий настрій. Єму було єго чувство зовсїм ясне. Любив єї не серцем, не жадобою посїсти єї цїлковито і не чекав і не бажав собі також, щоб она се зробила. Але в короткій хвильцї, в малій секундї почув він виразно, як єго і єї пробігла струя дивного маґнетичного почутя потреби взаїмного зближеня, взаїмного звірюваня гадок, чувств і настрою душі, не в видї якоїсь стадиї людского знаня, але як притягаюча сила

сто особистим завзятєм поганяє? Правда, є в виводах наших радикальних аґітаторів деяка систематичність, є також — нераз і в добрій вірі, та затемнене пристрастию, змагане — бодай забалакати себе й других звучними та сьміливими фразами. Отся систематичність і отсе змагане позволяють будь що будь поглубити дискусию, й за се їм спасибі! — але се зовсім не спиняє їх, щоб они неменьше систематично не піддержували інфантериї звучних фраз та дрібного крутарства по просту артилериєю — болота... Признаєш ся, неповинний чоловіче, що ти реаліст? — хляп на тебе „кариеристом“, а що? було не признаватись! Позитивні цїли, праця й боротьба (хоть би й з оружем в руцї) для тих цїлий — отсе дорога правдивих політичних дїячів; ослаблювати систематично, за кожду цїну, противника, що стане рад-не-рад на дорозї, одно промовчати, друге не признати або й заперечити, третє перекрутити або й причинити, а над усе — бризнути на противника болотом, отсе дорога наших радикальних аґітаторів. Хто-ж би не бажав собі обєктивної оцїнки своїх думок і своєї дїяльности, і то як раз з уст противника? Адже в кождій людскій дїяльности мусять найтись хиби й помилки, особливо коли прикладати до неї безоглядну міру. Але чогось такого для гуманного п. Франка мало! Він не судить реалїстів, він їх попросту — особисто відсуджує від доброї віри, самоповажаня й чести! Чи може на основі хоч би одного наведеного або й оцїненого факту? Анї слїду! Гуманний п. Франко згадує вправдї коротко та згірдно „концесиї“, що на них покликують ся реалїсти (ст. 80), але анї думає як-небудь розбирати їх значіня та досяглости; може се справдї концесиї для самих кариеристів-реалїстів?! Так само не розбирає п. Франко нї троха суспільної та політичної дїяльности котрого небудь з реалїстів з'осібна! За те опісля (ст. 84), зовсім несподївано, бороначи опозициї п. Романчука, твердить рішучо (розстрілеными черенками), а голословно, що реалїсти ідуть дорогою жебранини, лизуньства та ненастанних унижень, негідних не то вже народа, але попросту негідних шануючого себе чоловіка (!!), разом з обовязковим мовчанєм (! — де ваше чоло, п. Франко?) про кривди руского народа! Що-ж на се сказати? Отже написати історию Руси, на котру опісля, перед самим вибором п. Барвіньского, накинулась „Gaz. Narodowa“; видати кільканайцять томів „Істор. Бібліотеки“ і „Записок“, котрим і найбільший ворог не закине нї одної з прикмет з щедрого словаря п. Франка; працювати в шкільництві (Читанки, Плян науки рускої мови і т. д.); ходити усильно й совістно коло всяких, хоч би й неприхильниками поручених собі справ (справа термінольоґії юридичної, редакция „Вістника законів“, справа д-ра Зобкова, черновецка руска ґімназия і т. д.); рішуча декларация в галицкім соймі в справі виборів; — або: участь в кождім національнім починаню буковиньских Русинів з послїдних кільканайцяти лїт, жива участь в працях соймових комісий, кількадесять промов в соймі, рішуча оборона покривджених волоскими панами руских повітів в справі катастру, наражуване за те здоровля, коли й не житя (просимо пригадати собі, як Волохи свого часу „витали“ польских „соколів“!) — все се одна жебранина, лизуньство, обовязкове мовчане! чому? бо радикальному аґітаторови прийшлось якось як-раз на руку обкидати немилих собі осіб болотом! За те — удавати поступового та радикального політика, щоб лекше надути всяких меценатів, що дають грошики на радикальні видавництва! — надувати за всяку цїну мужиків, щоб наставляли плечі для радикального крикуна та щоб видуритись на посла; надувати учених і неучених Поляків, щоб уходити за поважного ученого або політика та зискати поперте для посади; прикидатись принципіяльним противником москвофілів, а фатернїзувати з ними, особливо коли мож кого обкидати болотом, та укладати адресу для звістної демонстрацийної депутациї; — або удавати ся через треті особи до комітету Барвіньского о поперте, а в послїдній хвили випертись сего комітету та — запросити ноторичного кацапского аґітатора Дудикевича на бенкет і вислухати від него дещо сочистих імпертиненций; — або жебрати поперти у митрополита (от як кілька тижнїв тому — п. Романчук!), а опісля на прилюднім вічу пускати мимо уха простїськї імпертиненциї радикального аґітатора на сего-ж митрополита; — або дихати з дефіцитів роблених на рахунок грошиків „вижебраних“ Барвіньским для тов. ім. Шевченка (non olet!), а опісля оплювати свого благодїтеля („Дѣло“); пукати до Барвіньского о посаду, а опісля сказати єму в „Дѣлѣ“, що він лиже панську лабу (ipsissima verba п. Струсевича) — все отсе то анї не жебранина, анї не унижене, самі чесноти! І спасибі їм за се, людцям тим, скажемо словами п. Франка! (ст. 84) П. Франко може гнївас ся на нас?! Ну — що-ж! ми пробували відповісти єму після єго власнісїнької рецепти, просимо простити, если ми таки єму не дорівнали! А вже по чиїм боцї більше правди, де — більше фактів, а де — інсинуаций, не наша річ судити.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 24-го вересня 1896.

Відзначенє. Рітмайстер жандармериї в Чернівцях Юрий Катаржі одержав ордер Франц Йосифа.

В черновецкім університетї розпічнуть ся історично-правничі іспити дня 28-го с. м.

При черновецкій почтї іменований Йосиф Франц Варницкий почтовим практикантом.

Міністерска кріза в Австриї? Neues Wiener Journal доносить дуже цїкаву вість. Оно каже так: Недавно тому доносили чеські часописи, що між ґр. Баденїм а міністром фінансів Білїньским повстали поважні непорозуміня, так що др. Білїньский думає уступити. Єго місце має заняти Молодочех др. Кайцль. Ся вість має дещо правдивого в собі. Але не місце міністра фінансів стане вільне, а міністра зелїзниць. Теперішному міністрови зелїзниць фельдмаршал-поручникови Ґуттенберґови не сподобав ся его рессорт і тому він хоче уступити з теперішного становиска, а стати міністром краєвої оборони. Довголїтний міністер краєвої оборони фельдцайґмайстер ґр. Вельзерсгаймб вже втомив ся і рад би увільнити ся від свого уряду, а єго наслїдником має стати Ґуттенберґ. Хто стане міністром зелїзниць, ще не є певне. Се залежить від переговорів що-до зложеня будущої парляментарної більшости. Поляки і консерватисти вже мають своїх заступників в міністерстві, тепер приходить черга на Чехів. Розходить ся ще лише, де би примістити ґр. Вельзерсгаймба, котрий ще не вислужив своїх лїт. — Тяжко провірити, кілько правди в сій вісти. Але то вже давно говорять, що теперішний міністер зелїзниць не конче задоволений з свого теперішного ресорту.

Нове обчисленє населеня нашого міста для сконстатованя числа виборцїв в пятій куриї видало несподїваний результат; іменно тепер є в Чернівцях о 4000 людий меньше, як 1890 р. при загальнім численю. Сей недостаток поясняє ся тим, що при новім обчисленю не було ще учеників в Чернівцях, а їх число саме виносить більше як 2000. До того ще не всї родини мешкають в Чернівцях, одні ще на селї, другі на роботї в заграници. Нове численє ще не закінчене; однак за яких вісїм днів оно мабуть буде доведене до кінця.

Іспит зрілости при черновецкій ґімназиї відбув ся в днях 21-го і 22-го с. м. З 24 кандидатів перейшли 13, 3 відтягнули ся, 2 відкинено від іспиту на підставі письменного іспиту, а 6 репробовано на один рік.

мужескости і жіночости, спільного посїданя невимовної і непонятної країни, чогось посередного поміж любовю серця, а досліду думки, скорше ніжного розвитку настрою змислів. Се був той повний, нагло виступаючий, теплий настрій, котрого єму до тепер зовсім не доставало. Але коли він тепер заглубляв ся при своїх студиях в особистости і житє великих людий, бачив, що єго погляд сягав далеко глубше і розпізнавав далеко тонче кожду ніжну ниточку настрою. Для первістного богатства красок таких настроїв отримав він аж тепер властивий талант слїдителя.

Він уживав, принимав в себе і пізнавав через се принимане. Більше не потребував.

А тепер старав ся стрічати ся часто з Клярою Віртівною.

Рівночасно причинили ся иньші річи до того, що збільшилась єго охота до дїланя. Він не послухав рад професора Барта, тримати ся трохи оподаль від кругів Гоеля; противно, они були для него дуже симпатичні і він пристав до них тїснїйше.

Гоель клав на те вагу, щоби Фріца з'єднати собі. Був справдїшний недостаток молодих талановитих сил, котрі в тім або в иньшім напрямі бажали зміни істнуючих порядків, і він міг навести як правило, що хто не був против него, той був за ним.

Але Фріц поступив був в своїх поглядах вже далеко і здавало ся, що не настрашить ся, оголосити їх. Длятого представляв він собою добрий материял до визиску.

Гоель мав талант удержувати такі молоді відносини і єго метода не завела і на Фріцї, хотяй здавало ся Гоельови, що той молодий чоловік осторожнїйший і більше замкнений, як звичайно ті молоді люди, котрих він умів дуже скоро собі підчиняти.

Він не сумнївав ся однак в жаден спосіб о корисднім результатї, спонукав передовсїм свого сина Сальве Гоеля, щоби навязав з Фріцом можливо близькі зносини, а коли сам єго спіткав, показував єму все надзвичайну прихильність, запитував єго о думку і дискутовав часом може кілька разів длятого тілько, щоби остаточно признати єму слушність. Ся метода не помилялась в наслїдках, оперта на схлїбованю молодим людям.

І тепер пішло так, як він рахував; поволи, майже неспостережено вгонили Фріца в стоваришене, котре, як Гоель говорив, він міг би провадити і вихіснувати, як буде колись завязане.

„Тепер мусите у мене дома цїлком en famille вечеряти,“ сказав Гоель одного дня. „Дома можемо передискутовати річ цїлком в спокою і без поспіху.“

В домі Гоеля уносилась в воздусї якась мила штука переконуваня і оброблюваня. Всї члени фамілїї, мужескі і жіночі, були мов би в тихій змові, „унимати“ особи, що знайшлись в їх домі. Поважанє і прихильність були головним способом, а если коли напирали там на кого, то завсїгди неначе з застереженєм, що такі інтелїґентні люди не можуть в жаден спосіб подїляти такі надто звичайні, буденні переконаня.

У Фріца не було того небезпеченьства, єго не треба було дезінфекцїонувати, але тілько з'єднати такого, як був.

По вечері постановив Гоель спробувати малий, отвертий приступ. Єго доньки жалували ся власне, що жінкам дозволено тілько в другій лїнії брати удїл в полїтичнім руху, коли мужчини, як тілько зважуть ся, як от коло Фріца, осягають впрост переважаючий вплив.

„Так, мій молодий друже,“ сказав Гоель, „у вас я виджу щось, щось таке, кажу, що вказує на знатний вплив. Можете здобути собі великий вплив — ви маєте ясний погляд на річи.“

Фріц оглянув Гоеля уважно. Той станув прямо против него, підтягнув брови до гори і дивив ся Фріцови в очи острим, майже прошибаючим поглядом. Що він заміряв тими випадами?

„Ах, на жаль то не йде так легко зискати собі значінє,“ відповів Фріц з усьміхом і в якімсь скромнім тонї, „в такім випадку не було би біди з новими ідеями; але то мусять бути по части иньші обставини, що се уможливлюють, як сама особа.“

„В жаден спосіб, мій приятелю, в жаден

„Учитель.“, часопись, що є органом руского тов. педаґоґічного у Львові, подає в ч. 18 з дня 20-го вересня с. р. про загальні збори нашого тов. „Руска Школа“ докладне справоздане, „щоби“, як каже, „своїм читателям дати образ того, як заходять ся буковиньскі Русини, головно-ж учителї около розвою руского шкільництва на Буковинї.“ Ся згадка урадує кождого щирого учителя-Русина, а нас напровадила она ось на яку думку: Чи не застановитись би галицким і буковиньским учителям-Русинам, особливо-ж обом нашим товариствам шкільним у Львові і в Чернівцях над заснованем руского союза учительского на взір тов. „Deutsch-österr. Lehrerbund“ і т. п. стоваришень ческих та польских. Після нашої думки річ не тілько що можлива, але й дуже пожадана в інтересі найважнїйшого чинника культурного, се-б то школи і самого учительства. Подаючи сю гадку під розвагу передовсім обох товариств, а й усего учительства руского, поговоримо об нім небавом обширнїйше, надіючись, що при добрій волї буде з сеї муки хлїб, що дай Боже!

З судової салї. У вівторок розпочала ся перед трибуналом присяжних у Львові карна розправа, котра деякими подробицями пригадує історию короля Ліра. Коли Антін Отуляк оженив ся з Анною Ольховою, дарували ему свояки жінки цїле господарство і застерегли собі лише доживотне удержане і мешкане в хаті. Як довго жила Анна, не потребували своякі Лозиньскі жалувати свого вчинку. Але небавом померла Анна, а Отуляк оженив ся вдруге. Від того часу почали ся сварки, а одного разу прийшло до кровавої бійки. В нїй напав старий Лозиньский на свого противника навіть зубами, відкусив ему один палець і копнув так сильно в колїно, що Отуляк став на віки калїкою. Але вкінци розгорячив ся і Отуляк і так сильно побив старого Лозиньского, що сей за кілька годин помер. При карній розправі свідки зізнавали так баламутно, що розправа не могла скінчити ся і єї відрочено.

Мінїстер перед судом. Підчас інспекцийної подорожи на Шлезку був мінїстер зелїзниць Ґуттенберґ також в Штернберґу. Там мав він образити якогось Томшлїка. Сей подав до повітового суду в Штернберґу скаргу о образу чести против мінїстра, але суд заявив себе некомпетентним, бо мінїстер Ґуттенберґ яко активний фельдмаршал-поручник підлягає військовому судови. Томшлїк подав против того рішеня рекурс і апеляцийний суд в Оломунци увзглядпив его. Тепер має розправа відбути ся небавом в Штернберґу.

Палїй перед судом. Дня 18-го с. м. відбула ся в Тернополи перед тамошним судом присяжних карна розправа против селянина Ізидора Фляша з Личковець, обжалованого о підпалене загороди свого власного зятя. Того злочину допустив ся він з мести за те, що чув себе покривдженим від вітця. Підпивши собі в часї весїля свого молодшого брата, підложив огонь в шопі зі збіжем. Переведена розправа виказала вину обжалованого. Трибунал на основі вердикту судиїв присяжних засудив Фляша на чотири роки тяжкої вязниці.

Італїяньский король Гумберт — протестантом? Католицкі ґазети в Нїмеччинї доносять, що італїяньский король Гумберт зі злости на напади католицких ґазет переступив до протестантизму, але то держать з огляду на католицке населене держави в тайнї. Зрештою говорили про се також на зборах головного товариства протестантів в Берлинї. А коли о сім говорили протестанти, то мабуть щось на цїлій справі є, однак все таки треба сю поголоску записати з застереженем.

Пенсіоноване писаря. Перший раз лучає ся в Австриї, що писар дїстає пенсию. Іменно судовий писар Яків Мор в Тернополи одержав по 35-лїтній службі пенсию річно 240 зр.

Чого вже не крадуть! В парискім огородї зоольоґічнім почули онодги рано сторожі якийсь дивний крик в клїтцї з крокодилями. Коли прибігли до клїтки, побачили, що три мужчини і одна женщина хотїли вкрасти величезного крокодиля. Крокодиль спав, а один мужчина вліз до клїтки і заложивши сильку з грубого мотуза на шию і хвіст зьвіряти, перекинув мотуз поверх крат клїтки своїм помічникам. Ті зачали що сили тягнути, але крокодиль розлючений, що не дали ему спокійно виспати ся, запер ся сильно ногами о крати і при тім ревів що сили. Коли сторожі надбігли, два мужчини і женщина втїкли, полишаючи свого товариша в клїтцї, до котрого тепер вже зачинав крокодиль добирати ся. Сторожі мусїли чим скорше видобути злодїя з клїтки, а той признав ся, що хотїли вкрасти крокодиля, аби его відтак показувати по ярмарках.

Убив свого дїда. В Арборі на Буковинї посперечали ся Михайло Онуц зі своїм дїдом Тодором Годинюком, при чім Онуц вбив свого дїда. Єго арештовано і відставлено повітовому судови в Солцї.

Живцем згоріли. Три лїсові дроворуби з Бережави, занятi у підприємців Каннера і Спілки в Буківци, положили ся дня 13-го с. м. спати в лїсній колибі, де було нагромаджено богато ґонтових трісок. Імовірно від огню з файки займили ся тріски в ночи і вибух огонь такий сильний, що всї три дроворуби згоріли на вуголь.

Дивацтво. В ческім містї Пізек жиє 80-лїтна панна Франциска Міллер, котра вже від 26 лїт не виходила з свого мешканя і не позваляла нїкому вступати до него. Їду дїставала крізь вікно від одної слуги. Коли слуга в суботу знов пукала у вікно, побачила, як Міллер лежала в ліжку, щось немов хора. Заклликані поліцаї розвалили двері. І що-ж они уздріли? З виїмкою вузкого хідника була цїла хата аж по саму стелю переповнена старими пачками від циґарів, зігнилими циґарами, тютюном, окрушками, дрантем і папером, а все те наповняло хату страшною вонею. Аби вивезти то сьміте, в котрім загнїздили ся сотки миший, жаб і иньших сотворінь треба було аж десять громадских возів. Один поліцай зомлїв від занечищеного воздуху. Міллерку можна було лише силою повезти до шпитали.

На нашу бурсу прислав п. нотар Николай Дрогомирецкий з Чернівців 50 зр.; о. Альфред Ник. Сїменович, парох Волківців 5 зр. — П. Дарій Пігуляк прислав складку від пп. учителя Луки Боровича 50 кр., Володислава Крудковского 1 зр., учит. Дмитра Жалковского 1 зр., зі збірки при забаві 1 зр. — разом 3 зр. 50 кр. Вив. Добродіям молодїжи видїл Народного Дому складає щиру подяку. Разом зібрано доси на нашу бурсу **717 зр. 20 кр.** Складки на бурсу почали вплигвати з початком мая сего року, отже пересїчно випадає по 140 кілька зр. складок на місяць. Не велика то сума, але як би так правильно можна сподївати ся сих гроший що місяця, то першою думкою заряду бурси було би винаймити зараз на другий рік шкільний окремий, дім з городом, призначений на саму бурсу, а уряджений з всїми потрібними вигодами. Коли на другий рік прийде друга кляса ґімназияльна, то очивидно і число бурсаків зараз зросте бодай на 50; а в такім випадку в Народнім Домі вже би їх годї було помістити, бо місця не стало би. Одним словом, буковиньскі Русини повинні завчасу думати о тім, що коли не наймати окремого дому для бурси, то треба нам Народний Дім доконче на перший поверх підтягнути, бо буде вже тїсно. З новим роком мусимо всї до того взяти ся. То буде наша задача на цїлий другий рік 1897-ий. Як би нам се за один рік удало ся, то ми мали би чим повеличати ся. Ми ще о тім поговоримо ширше иньшим разом.

Померли. о. Йосиф Гладишовский, гр. кат. парох в Дорогомишли, яворівский віцедекан і т. д., в 76-ім роцї житя; — о. Николай Кмицикевич, гр. кат. парох з Гнилиць, збаражского деканату, в 35-ім роцї житя, а 10-ім сьвященьства; — Каролина з Бобикевичів Щуровска, жена гр. кат. пароха в Струтинї Горішнім, в 36-ім роцї житя; — о. Стефан Михайлович гр. кат. парох в Славску, скільского деканату, в 75-ім роцї житя, а 48-ім сьвященьтва.

спосіб. Ну, даруйте, що я собі позволю бути иньшої гадки. Нї, бачите, вплив, значінє есть особистим талантом.“

„Певно, татко має зовсім слушність,“ сказала панна Гоелівна з таким переконанем, на яке можуть ся тільки женщини здобути. „Але ви може не посїдаєте амбіциї — або, скажім лїпше, внутрішньої потреби до дїланя, до публичного дїланя, що?“

Гоель вложив своє рамя під Фріцове і попровадив его до бічного покою на циґаро.

„Будьте ласкаві тут усїсти і розгостити ся,“ сказав потім і потягнув Фріца довірочно на стару, волосїньом вибиту софу. „Нема амбіциї, що?“ повторив Гоель і пробував хитро усьміхнутись. Але се не удавало ся ему нїколи в цїлости, при тім виступала все відтїнь іронїї на его лици.

Фріц чув дуже добре, що стоїть перед початком переговорів, але він не був не обізнаний з вартостию маневру „подорожити ся,“ як то кажуть, і хотяй був так добре, як готовий приняти запросинї, то хотїв зробити се тілько під услівя, що застережуть ему знатне і цїлком независиме місце.

„Хто би там не мав трошки амбіциї?“ сказав спокійно і здержано. „Але мене не дуже наглить. Справа, за котру я борю ся, перебе ся цїлком на спокійній дорозї. Она має правду за собою і думаю, має також час за собою. Самого себе уважаю тілько знарядом.“

„До того не має права талант, пане Рандель! Ви маєте талант і ви не маєте права своє сьвітло накривати шафликом, так шафликом — так есть! Видите, ви на дїлї годите ся з нами у всїх головних питанях так само, як Барт, так есть, як Барт — до него маєте прецінь довіре, ви привязуєте до него велику вагу, не правда-ж? Се мусить кождий, хто его тільки знає — мусить кождий!“

„Певно, що так,“ відповів Фріц все ще вминаючо. „Але властиво естетичні питаня для мене...“

„Ви кажете естетичні питаня, молодий приятелю. Приглянїмо ся тому докладнїйше! Не можемо брати феномен сам для себе, есть звязь у всїм і то дуже глубока звязь. Те, чого ви хочете, то свобода духа. Без свободи духа нема правдивої полїтичної свободи. Коріне есть спільне, мій найлїпший Рандель, а коли корінь слабий, так знидїє і пень і листе і галузє, не правда-ж?“

„Дїйсно,“ відповів Фріц, „але оба напрями можуть зовсїм добре підпирати себе навіть, коли кождий для себе осібно працює. Я прикладаю сказавши отверто, велику вагу до независимости — але не зрозумійте мене фальшиво, пане Гоель, я не так про якусь особу думаю, як про ідеї, за котрі борю ся, а в полїтичній партиї треба не раз —“

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 23-го вересня 1896 року.

Відень. Цїсар вернув по закінченю угорских маневрів в товаристві архикнязя Оттона вчера вечером сюди.

Відень. Нові вибори до долїшно-австрийского сойму виписані, а то з сїльскої куриї на 27-го жовтня, з міст і палат торговельних на 4-го падолиста, а з більшої посїлости на 9-го падолиста с. р.

Градець. Вибори до стирийского сойму мають ще лише з більшої посїлости відбути ся. На 60 мандатів обсаджені вже 48, а то 9 лїбералами, 16 членами нїмецкої партиї людової, 8 Словінцями, 5 членами независимої партиї селяньскої і 1 безбарвним.

Градець. Пос. Гофман-Веленгоф повідомляє своїх виборцїв, що складає мандат яко посол до ради державної, бо він при соймових виборах перепав супротив лїберального кандидата.

Катаро. Тїло чорногорскої княгинї Ольги відвезено відси серед військових парад в присутности заступників всїх урядів аж до границї, де

єї перебрав Матанович, дякуючи іменем чорногорского правительства.

Париж. Цар згодив ся на предложену проґраму свого побуту в Парижи, котрий тревати ме 5 днїв. Дня 7-го жовтня положить цар угольний камінь під великий міст, що буде звати ся мостом Александра III. Послїдного дня гостини відбуде ся перегляд війска.

Тульон. Два панцерові кораблї і два т. зв. крайцери відплинули для скріпленя францускої ескадри на Босфорі.

Каіро. Египтяни побили цїлковито повстанцїв. Дервіши повтїкали з Донґолї. Кілька емірів піддало ся.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

К. в Ст. „Буковина“ з вівтірка 3. (15) вересня має мати число 193, не 192, як надруковано через помилку. — **О. Л-кий в К-ях.** Буковиньскі учителї Русини повинні в натуралїях (в зернї) збирати складки від селян на бурсу; потім продати се при сьвідках і вислати гроші до „Народного Дому“. Кому вигіднїйше, може назбиране добро привезти возом до Чернівцїв. — В волоскій бурсї, котра має вже свою окрему велику каменицю, є 80 хлопцїв, а в нашій 31. Чи ми все маємо оставати ся за Волохами позаду? — Коли ми дійдемо до сили, тодї певно будуть всї до нас признавати ся; але тодї ми будемо знати розріжнити наших людий від хамелеонів. На готове находить ся все богато „цїкавих“, але робити нема кому.

Ів. Р-к в П. Прочитайте анонс за „Царівну“. На подарунки для женщин дуже надає ся. — **Стефан Пятка.** „Безжурність“ дістали: спасибі Вам! — **Учитель П. К. в К.** В кождім селї можна би найти щось цїкаве для дописи, лише треба вміти дивити ся на жите селян; наші дописувателї думають, що лише тодї можна щось писати, коли яке нещасте стане ся. А то опишіть Ви лише добре, як Ваші люди жиють, як на сьвіт дивлять ся, — а може бути допись дуже цїкава.

НАДІСЛАНЕ.

ДР. ЗИНОВІЙ ЛЕВИЦКИЙ,

бувший оператор на ц. к. хірурґічній клїнїцї проф. Майдля, ґінекольоґічній і положничій клїнїцї проф. Павлика в Празї, відбувши студиї на клїнїках у Відни, Дрезденї і Берлинї,

осїв яко лїкар 3—3

хірурґічних і жіночих недуг

в Коломиї в ринку ч. 55.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану біблїотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Прекрасна повість Ольги Кобилянськоі **„Царівна“** вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін вісїмки, **і коштує лише 1 зр. 20 кр.**, з пересилкою нерекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленєм, як і благородною тенденциєю визначає ся дуже поміж нашими новійшими повістями.

Купити можна в редакциї „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського **„В день сьвятої волї“** за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Галїпа **„Перші Зорі“** за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

НА ШТУЧНИЙ НАВІЗ

в новозаснованій

першій буковиньскій фабрицї

ШТУЧНОГО НАВОЗУ

в Боянах

перебирає радо замовленя заступник:

ЛЕВ РОЗЕНТАЛЬ,

Чернівцї, ул. Стефанії 5.

(1—2) 30.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

(заснований 1812 р.),

а окрім того

АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довірє, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довірє на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.**

Прошу о часті замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Ґаіна.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			Поїзди: особові			Поїзди: мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			Поїзди: особові			Поїзди: мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.